

Prædiken Mariæ bebudelsesdag 2024 kl. 10. Steffen Ringgaard Andresen

Salmer: 71,434, Responsorium m. 331 v. 1,3+7, 73,69,192,10 vs. 4-5,201

Hengivelse er mønsteret for al virkelighed

Kun to personer har deres egen dag i kirkeåret. Maria er den ene.

Hvorfor Maria? Jeg forsøger med et kort svar: Fordi Maria viser mønsteret for al virkelighed.

-o-

Maria får mig til at tænke på Søren Ulrik Thomsens digtsamling *Det værste og det bedste*. I et digt om det værste står: *At alting stadig kan ske er det værste*. Åh ja! Og så blader man om på næste side til et digt om det bedste og ser, at i en nøjagtig tilsvarende linje står der her: *At alting stadig kan ske er det bedste*. Åh ja!

Her står hun. Og vi. Mellem frygten for det værste og håbet om det bedste. Skal vi bladre tilbage eller frem? Gardere os eller hengive os?

Hvad kan få os til at bladre frem? Hengive os?

Det kan en engel.

-o-

Tror du der findes engle? Hun er med sin skole på besøg i kirken. Vi står rundt om dåbsenglen. *Min mor siger der ikke findes engle*, siger hun og slår øjnene ned.

Tror du der findes engle?

Jamen, jeg ved ikke, hvad jeg skal kalde dem eller det, der bryder ind i livet og slår mig omkuld. Alt det, der fører mig i andre retninger, end jeg planlagde. Til steder, jeg ikke kendte.

Og hvad skal jeg kalde alle dem og det, der kalder mig ud af mine erfaringsbelastede garderinger og får mig til at blade om på håbet? Og turde at give mig hen til det?

Min mor siger der ikke findes engle.

Nej, har jeg lyst til at sige, for din mor står i en kultur, der klamrer sig til fornuften, politikken, videnskaben, psykologien og den demokratiske moral. Som tror, at vi kan gennemlyse verden med fornuften, bekæmpe al ondskab og lidelse med politisk

pragmatisme, overlade psykologien taleretten om alt menneskeligt og leve som om alt kan være til afstemning.

Nej, har jeg lyst til at sige, for din mor står i en tid, der aldrig giver sig forsvarsløst hen til noget og aldrig går ind i noget, før vi har tænkt grundigt over, om vi nu kan stå helt inde for det og følge det til dørs.

Nej, har jeg lyst til at sige, for din mor står et sted, hvor kun det findes, der kan artikuleres og begribes med 1-1 ord og organiseres indenfor stregerne af det, vi selv kan tegne.

Så din mor tror ikke på engle. Eller hvad man nu skal kalde dem og det.

Men det gør du heldigvis. Har jeg lyst til at sige.

Og forstod hun det, ville jeg sige: Bliv i den nænsomhedszone, hvor anelser, billeder, metaforer, tilnærmelser, tvivl, spørgsmål har lov til at være uden at blive tromlet ned af dem, der ved. Det er der musikken bliver til. Det er der litteraturens bedste fortællinger om menneskelivet bliver skrevet. Der de skønneste billeder bliver malet. Det er i den nænsomhedszone, at troen holder op med at docere og kategorisere og begynder at synge os ind i noget større end det, vi selv kan og kommer med.

Der kom en engel forbi og væltede hende omkuld: *Frygt ikke, Maria! For du har fundet nåde for Gud. Se, du skal blive med barn og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus*

Her står en purung pige. Jo, jo – en enkel gardering. Det med at der jo skal en mand til. Sådan er hun så helt almindelig som os. Vores første instinkt er næsten altid at bladre tilbage og gardere os.

Men så giver hun sig hen. Og synger. Og det største – hvad vi kalder Gud - kommer til verden. Ikke gennem forklaringer og formaninger. Ikke gennem trosbekendelser og dogmatikker. Ikke gennem pædagogik og coaching. Ikke gennem management og udviklingsplaner. Men gennem en almindelig pige, der bryder ud af sig selv gennem sang.

Hun svarer ikke englen: det skal jeg nok sørge for. Ikke: Jeg skal lige mærke efter og have sjælen med. Men heller ikke: Det kan jeg ikke finde ud af.

Hun forfalder hverken til at ville skabe sin helt egen kompromisløse vej gennem livet eller til at tro, at hun intet betyder i den store sammenhæng.

Hun tror hverken på sig selv eller det modsatte.

Hun tror på englen: Lad det gå sådan som du har sagt!

Er Maria noget særligt?

Vi ophøjer ikke Maria i vores kirke. Hun var, sagde Luther, en ganske almindelig ung pige, der viser os grundlaget for inkarnationen, at Gud møder os her i den skabte verden, og kalder på os helt almindelige mennesker.

Jo, jo. Hvem kan være uenig med Luther om dét?

Men der er noget særligt ved Maria. Vi kan måske sige det sådan: Ved at give sig selv hen, bliver hun i egentlig forstand ved sig selv som menneske.

Og dermed viser hun os mønsteret for alting og får - tør jeg sige det som vestlig protestant? –en særlig plads, når vi skal tale om det guddommelige.

Den amerikanske teolog Sallie McFague har skrevet en bog, der på dansk hedder *Hengivelsens teologi*.

Inkarnationen skal forstås radikalt. Hvad der gør Jesus til et ægte menneske, er hengivelsen. Og så fortsætter hun: hengivelsen er *ikke kun er forklaringen på Jesu sande menneskelighed, men også mønsteret for al virkelighed*.

At Gud bliver menneske, viser os mønsteret i Gud og i mennesket og i al virkelighed. Mønsteret er hengivelse. Fortællingen om Jesu undfangelse, fødsel, liv og død er fortællingen om Gud, der giver afkald på sig selv og giver sig selv hen for mennesket.

Vi bruger ofte ordet menneskeligt. Hun er menneskelig, kan vi sige. Han handler menneskeligt, kan vi sige. Men hvad mener vi så? Ifølge Sallie McFague er det menneskelige hengivelsen. Og hengivelse er mønsteret for al virkelighed.

Men er virkeligheden ikke ret meget præget af selvished? Er det ikke 'det selviske gen' der har bragt evolutionen fremad?

Jo, mønsteret er sløret i naturen. Det er i øvrigt derfor vi også skal i kirke. Men giv hendes tanke en – ja, tanke- i dag. Tænk over, at naturen tilpasser sig overalt ved at dø, for at nye generationer kan komme til. Der bliver hele tiden ofret noget til gavn for andre ting. Det individuelle liv må frigives, tømme sig selv og flyde ind det større livs strømme.

Et korn må dø, for at der kan komme flere. Som Jesus sagde. Han brugte tankevækkende nok næsten altid organiske naturbilleder på Guds rige.

Og så kommer McFagues med en pointe, som ikke er så rar for at høre. Det sker alle steder ubevidst. Bare ikke hos mennesket! Mennesket er bevidst om det her. Og den bevidsthed stritter så ofte imod hengivelse og bliver en prop i virkeligheden. Derfor ser

verden ud, som den gør. Klimakrise. Konflikter i det små og store. Det kommer af i egentlig forstand nærtagent – altså tæt på sig selv - at holde fast i selv og på sig selv.

Men der findes heldigvis engle. Ellers ville virkeligheden og den enkeltes tilværelse ikke blive større end den enkeltes valg og mavefølelser. Fuldt af propper. Der findes heldigvis budbringere fra den Gud, der giver sig hen, som vil modsiger os og føre os i retninger, vi ikke selv valgte.

Om vi nu som Maria kunne sige: Lad det gå sådan med mig, som du har sagt. Og så synge Gud en pris for at vende op og ned på alting. På stort og småt. På magt og afmagt. På, hvad der er rigdom og hvad der er fattigdom. På mine valg og viljer og på det større livs strømme, så kunne engle, eller hvad vi nu end kalder dem eller det, fjerne det nærtagne *jeg*, der med alle sine forbehold og garderinger sætter sig som en prop i livet – for os selv og for hinanden og for det hele.

Og med vores sang kunne vi – eller lad os sige – vil vi her synge os ind i noget større, der i det mindste kan sløre de grænser, vi - i forsøget på at holde fast på os selv - har det med at trække rundt om alt, hvad der er inden for rækkevidde.

Så ville vi se ind i noget, vi må tro er Gud i vores verden.

Maria troede englen. Og Gud blev født. Og Gud viser sig som et radikalt sandt menneske, når vi nu i den kommende tid skal følge Menneskesønnen Jesus på hengivelsen vandring mod Golgata.

Lige den konkrete vej gik han for os. Vi kan begynde hengivelsens vej med en slentretur i parken sammen med digteren Lisbeth Smedegaard Andersen:

Slentrer i regnklare parker
finder en dybblå viol
tæt ved en bænk hvor min skaber
gemte lidt kuldslået sol

sætter mig, læser lidt adspredt
spurve med ho'det på sned
skriver egyptisk i gruset
stilheden strømmer af sted

vinden - måske er det Ånden –
blæser præcis som den vil
blader i bogen så tanker
flyver og nyt bliver til

noget er altid på færde

her mellem himmel og jord
englen der kom til Maria
flyver omkring hvor vi bor

går ved min side om dagen
våger i nætternes ro
lægger Guds ord i mit hjerte
der skal han leve og gro

Ånden - måske er det vinden
forårsberuset og blid
stryger mig kærligt på kinden
marts er forundringens tid.

Amen

KIRKEBØN:

Gud,
Når vi gerne vil finde hver vores egen kompromisløse vej i livet *eller* vi ikke tror, vi har nogen betydning i den store sammenhæng, lad os da som Maria tro din bebudelse, og stille os til rådighed for dit ord.

Tak fordi du så tager den risikable vej igennem os ind i verden.

Tak fordi du lod din søn føde af Maria og være barn iblandt os, sårbar som vore egne små og lille, som når vi selv er mindst.

Vi beder for din kirke og for os, som er i den.

Lad os ikke bare samles om det vi kan eller ikke kan, men altid gøre det levende billede af Jesus gældende iblandt os.

Vi beder for Kong Frederik den Tiende, Dronning Mary, Kronprins Christian, Dronning Margrethe og hele det kongelige hus.

Vi beder for regering og folketing og al øvrighed.

Tak for enhver, der der stiller sig til rådighed for det fælles bedste. Giv dem og os alle nænsomhed og fantasi, så vi ikke bare bekriger hinanden med krav om egne værdier men skaber en fælles verden.

Giv dem mod til at regne omsorg for alle, der befinder sig her til lands som deres vigtigste pejlemærke.

Vi beder for alle ramt af krig, vold, forfølgelser og undertrykkelse og for dem, der med liv og helbred som indsats arbejder for heling og bedring, både her og ude i verdens brændpunkter.

Vi beder for alle i sorg. For alle, der har mistet nogen, der var livet for dem. Og så beder vi dig om at være vores og alle vore dødes lys, fred og velsignelse.

Amen